

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНИХ СИСТЕМ АДМІНІСТРУВАННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

О. Ф. Присяжнюк, к. е. н., доцент
М. Ф. Плотнікова, к. е. н., доцент
ЖНАЕУ

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. Забезпечення розвитку економіки – одне з основних завдань державного управління, запорукою забезпечення виконання якого є використання сучасних підходів до адміністрування. Зважаючи на динамічність, та випадковий характер змін, що відбуваються у макросередовищі, вирішальна роль у забезпеченні зростання економічної ефективності діяльності сучасних аграрних підприємств відводиться формуванню та застосуванню дієвої системи адміністрування.

Дослідженню питань формування ефективних систем управління в цілому та, зокрема, в аграрному секторі економіки присвятили свої праці ряд науковців, зокрема В. Г. Андрійчук, Т. О. Зінчук, В. В. Зіновчук, І. І. Кравчук, П. Т. Саблук, О. В. Скидан, В. І. Ткачук, Є. І. Ходаківський, В. Г. Воронкова, О. В. Русецкая, В. Д. Бакуменко, В. Д. Залізко, І. В. Хлівна, Т. В. Гоголь, А. С. Малиновський та ін. Враховуючи необхідність пристосування сучасних систем адміністрування до вимог споживачів та потребу в урахуванні соціальних та соціально-психологічних аспектів управління, проблема формування систем адміністрування в аграрному секторі є досить актуальною.

Основний матеріал. Як відомо, система управління – це сукупність взаємопов'язаних або взаємодіючих елементів, які функціонують на засадах ієрархічної побудови, під керівництвом єдиного центру, що дає змогу визначити мету та завдання діяльності, шляхи їх реалізації за посередництвом використання наявних ресурсів та механізмів управління [2, с. 8].

Сучасний етап розвитку менеджменту об'єднує й ефективне ділове адміністрування, і менеджмент людських ресурсів, і менеджмент бізнесу для гармонійного розвитку суспільства [1, с. 10]. Зважаючи на це, основою проведення дослідження є орієнтир на досягнення такого рівня розвитку аграрного сектору, щоб оптимально поєднувались всі зазначені вище види менеджменту.

Особливою та вирішальною рисою, що вирізняє аграрний сектор економіки серед інших секторів є природня зумовленість результатів діяльності (особливо це стосується сільськогосподарської галузі рослинництва) та тісний взаємозв'язок з суспільством, що пояснюється насамперед задоволенням підприємствами цього сектору однієї з його першочергових потреб – в їжі. Тому можна без перебільшення говорити про те, що аграрний сектор є одним з головних секторів та потребує застосування сучасних підходів до адміністрування з метою реалізації його місії – забезпечення населення якісними та доступними за ціною продуктами харчування, які можуть зайняти високі конкурентні позиції на вітчизняному і зарубіжних ринках збуту.

Вважаємо, що сучасні підходи до адміністрування аграрним сектором повинні насамперед базуватися на дотриманні основних принципів, закладених у Стратегії розвитку аграрного сектора до 2020 року. Такими принципами розвитку аграрного сектору у сфері організації аграрного виробництва є: збалансованість його розвитку за економічними, соціальними та екологічними критеріями; створення умов для формування заінтересованого в довгостроковому ефективному господарюванні відповідального користувача (власника) землі; розвиток різних форм господарювання за умови пріоритетності формування господарств, що мають велику соціально-економічну роль для сільських громад [4].

Головною проблемою, що потребує вирішення на вищих та нижчих рівнях системи адміністративного менеджменту є проблема диспаритету цін, що пов'язана насамперед з сучасним складним економічним становищем в країні, зростанням цін на паливно-мастильні матеріали, добрива, техніку тощо [3, с.38]. Серед інших проблем, що зафіксовані у Стратегії та потребують ефективного адміністрування є недоліки в мотивації, кооперації, логістиці, низька конкурентоспроможність та рівень технічного оновлення підприємств аграрного сектора тощо.

Зважаючи на вказані вище орієнтири, наведені у Стратегії розвитку аграрного сектору та характерні проблеми, що стримують його розвиток, вважаємо, що одним з головних підходів адміністрування є правовий підхід у поєднанні з соціальним, екологічним та економічним підходами. Пріоритет правового підходу у адмініструванні аграрного сектору економіки обґрунтовуємо тим що прийняті рішення на всіх рівнях системи адміністрування не мають суперечити чинним нормативно-правовим актам та стратегічним орієнтирам, що визначені у Стратегії. Окрім того при здійсненні адміністративної діяльності важливо відслідковувати зміни у законодавчому її забезпеченні та приймати відповідно до цього гнучкі управлінські рішення.

Соціальний підхід в адмініструванні передбачає вивчення соціальної зумовленості різних явищ і процесів. Вважаємо, що застосування цього підходу в аграрному секторі дозволить посилити орієнтацію управлінських дій на задоволення потреб споживачів у якісних продуктах харчування, а відтак забезпечення їх здоров'я та підвищення продуктивності праці. Прямий зв'язок соціального підходу адміністрування можна прослідкувати з екологічним підходом, оскільки останній теж пов'язаний з забезпеченням створення якісних умов проживання населення, не нанесення шкоди довкіллю при веденні господарської діяльності, а відтак спрямований на забезпечення здоров'я нації.

У процесі проведеного дослідження виявлено ряд економічних проблем діяльності аграрного сектору, насамперед це згадана вище проблема диспаритету цін, низький рівень заробітної плати, особливо в галузях сільського господарства, низький рівень технічного оновлення виробництва тощо. Тому поряд з наведеними вище підходами вважаємо за необхідне в адмініструванні аграрного сектору акцентувати увагу на економічний підхід, тобто процес адміністрування має забезпечувати максимізацію результатів від господарської діяльності.

Висновок. Проведені дослідження дають змогу зробити наступні висновки: 1). Головним орієнтиром адмініструванні аграрного сектору є дотримання принципів Стратегії розвитку аграрного сектору до 2020 року; 2) Основними підходами адміністрування, застосування яких у системній взаємодії дозволить сформулювати ефективні системи управління аграрним сектором на всіх рівнях (рівень держави, регіонів, окремих підприємств) є правовий, соціальний, екологічний та економічний.

Список використаної літератури:

1. Новіков Б.В. Основи адміністративного менеджменту: навч. посіб. / Б.В. Новіков, Г.Ф. Сініок, П.В. Круш. – К.:Центр навч. л-ри, 2004. – 560 с.
2. Основи адміністративного менеджменту : навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, Л. М. Усаченко, В. І. Тимцуник, О. В. Червякова ; за заг. ред. Л. М. Усаченко. – К. : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2013. – 148 с.
3. Присяжнюк О. Ф. Удосконалення системи адміністративного менеджменту галузей сільського господарства Житомирської області / О. Ф. Присяжнюк // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 18. – С. 36-39.
4. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://organic.com.ua/uk/homepage/2010-01-26-13-42-29>